

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Обвиняеми \(наказателни Производства\)](#) > 3 - Моите права по време на процеса

3 - Моите права по време на процеса

Къде се провежда процесът?

Наказателните процеси обикновено се провеждат в общите първоинстанционни съдилища. Те се наричат [окръжни съдилища](#). Обикновено делото се гледа от съда в района, където е извършено предполагаемото престъпление. Процесите обикновено са [публични](#). Това означава, че на процеса ви може да присъства всеки. Съдът обаче може да разпорежи определени дела, например свързани със сексуални престъпления, да се гледат изцяло или частично при закрити врата. Същото се прави и ако сте под 18-годишна възраст, когато ви повдигнат обвинения.

Съставът на съда зависи от естеството на делото. Делото ви може да се гледа от един съдия, един съдия и трима [съдебни заседатели](#), двама съдии и трима или четирима съдебни заседатели, или трима съдии. По правило съставът зависи от тежестта на престъплението.

Могат ли обвиненията да бъдат променени по време на процеса?

Обикновено обвинението не може да бъде променено, след като е повдигнато. Прокурорът обаче може да го разшири, за да обхване и друго деяние, ако съдът намери това за уместно с оглед на представените доказателства.

Обвинението не се счита за променено, когато: прокурорът го ограничи, цитира нова разпоредба от закона, неспомената в призовката, или оповести нов факт в подкрепа на обвинението.

Ако се признаете за виновен по всички или някои пунктове на обвинението по време на процеса, може да няма нужда съдът да разглежда твърде много доказателства. По прости наказателни дела самопризнанието на подсъдимия обикновено е достатъчно за решение. Колкото по-тежко обаче е престъплението, толкова повече доказателства са необходими освен самопризнанието.

Какви са правата ми по време на процеса?

Винаги имате право да присъствате на процеса, освен ако делото не се решава по съкратено производство (*in chambers*) чрез [писмена процедура](#). В този случай могат да ви осъдят най-много на девет месеца лишаване от свобода. Ако обаче присъдата е повече от шест месеца лишаване от свобода, съдът трябва да ви разреши да дадете устни показания.

За някои дребни правонарушения могат да ви осъдят дори във ваше отсъствие. В този случай присъдата може да бъде глоба или максимум три месеца лишаване от свобода и конфискация на стойност най-много 10 000 евро.

[информационен лист 2](#)

Имате право да се защитавате сам. Имате право и да използвате услугите на адвокат. Ако се явите на процеса без адвокат и съдът намери, че не сте в състояние да се защитавате сам, съдът може да разпорежи да ви се назначи адвокат за защитник дори против волята ви. По принцип имате право да смените адвоката си във всеки един момент.

Имате право, но не и задължение, да говорите по време на процеса. Като подсъдим не сте длъжен да подпомагате съда в установяването на вината ви. Ако искате да бъдете изслушан по делото, не сте

длъжен да казвате истината, с изключение на личните си данни и дохода си. Съдът ще сравни показанията ви с тези на другите хора, изслушани по делото, и със събраните доказателства и тогава ще определи доколко надеждни са вашите показания.

Какви са правата ми по отношение на доказателствата срещу мен?

Имате право да се запознаете с доказателствата, ако това няма да навреди на наказателното разследване. По принцип всяко доказателство срещу вас може да се използва в съда. Съдът обаче има право да ограничи представянето на доказателства или изслушването на свидетели, които очевидно не могат да имат влияние върху решението.

Имате право също да представяте доказателства и да призовавате свои свидетели. Трябва да намерите и представите доказателствата и свидетелите възможно най-рано, но можете да ги представите за първи път и по време на основното заседание и даже по време на обжалването. Ако обаче представите нови свидетели или доказателства на много късен етап, съдът може да се усъмни във важността им, когато разглежда въпроса за вината ви.

Вие и адвокатът ви имате право да разпитвате всички свидетели по делото. Ако се възползвате от услугите на адвокат, обикновено той задава въпросите в съда от ваше име.

Финландските съдилища имат свобода на преценка относно доказателствата. Това означава, че съдът преценява важността на всяко доказателство или свидетел.

Ще бъде ли взета предвид информация за предишни мои престъпления?

Ако имате [досие за предишни престъпления](#) във Финландия, то ще се вземе предвид при определяне на присъдата. Предишните престъпления могат да повлияят на това дали присъдата ще бъде ефективно или условно лишаване от свобода. Освен това съдът може да ви наложи по-тежка присъда, ако смята, че предишните ви престъпления показват незначитане на закона.

Предишна присъда във Финландия може и да ви донесе по-лека присъда, ако обвинението, което се разглежда в момента, е можело да се разгледа заедно с предишните обвинения. Съдът може също да вземе предвид ефективно лишаване от свобода и общественополезен труд, изтърпени в друга държава-членка, и да адаптира съответно присъдата си.

Какво става в края на процеса?

Процесът завършва с присъда, която се произнася или в същия ден, или по-късно в кабинета на съдията (*in chambers*). Присъдата може да ви обяви за виновен по всички или по някои обвинения или обвиненията могат да бъдат отхвърлени.

Ако съдът ви намери за виновен, са възможни следните наказания:

Ефективно лишаване от свобода

Ефективното лишаване от свобода може да бъде с продължителност от четиринадесет дни до доживотна присъда. Ако присъдата е повече от две години лишаване от свобода, тя е винаги ефективна.

Условно лишаване от свобода

Изпълнението на присъда лишаване от свобода със срок до две години може да бъде отложено, ако съдът реши, че това е уместно. Можете да бъдете осъден на глоба и условно лишаване от свобода или, ако условната присъда е повече от една година, на 20—90 часа общественополезен труд.

Условното лишаване от свобода винаги е придружено с изпитателен срок от една до три години. Ако през този период не извършите нови престъпления, присъдата няма да бъде изпълнена. Ако извършите ново престъпление през този период и заради това ви осъдят на ефективно лишаване от свобода, съдът може

да разпореда условната ви присъда също да се изпълни.

Общественополезен труд

Ефективната присъда лишаване от свобода със срок до осем месеца може да се преобразува в [общественополезен труд](#). Това обикновено изисква да имате постоянно местоживеее във Финландия. Осъждане на общественополезен труд може да не е възможно, ако имате предишни присъди ефективно лишаване от свобода или общественополезен труд.

Наказания за непълнолетни

Ако сте на възраст под осемнадесет години и извършите престъпление, могат да ви наложат [наказание за непълнолетни](#). Това е специално наказание за млади правонарушители. То е по-тежко от глоба, но е по-леко от ефективно лишаване от свобода.

Глоба

За дребни правонарушения могат да ви осъдят на глоба. Глобите се налагат на [единици](#). Минималният брой единици е една, а максималният — 120. Ако ви осъдят на глоба за няколко престъпления едновременно, максимумът може да бъде по-голям.

Размерът на една единица зависи от дохода ви към момента на процеса. Понастоящем най-малкият размер единица е шест евро.

Ако не заплатите глобата, наложена от съда, тя се преобразува в лишаване от свобода. Три неплатени единици глоба се равняват на един ден лишаване от свобода.

Каква е ролята на жертвата по време на процеса?

Във Финландия ролята на жертвата, или увредената страна, в процеса е доста важна. Увредената страна може да се присъедини към обвинението, повдигнато от прокурора, или да предяви друго обвинение. Жертвата има право да повдигне обвинения и когато прокурорът реши да оттегли обвиненията. Освен това, увредената страна може да поиска обезщетение от лицето, заподозряно в извършване на престъплението.

По време на наказателното разследване обикновено питат увредената страна дали иска наказание за заподозрения и/или обезщетение за престъплението. Жертвите могат да представят исканията си и на основното заседание.

Връзки по темата

[Закон за публичността на съдебните процедури в общите съдилища \(на английски език\) и на шведски език \(неофициален превод\)](#)

[Наказателно-процесуален закон \(на английски език\) и на шведски език \(неофициален превод\)](#)

[Наказателен кодекс \(на английски език\) и на шведски език \(неофициален превод\)](#)

[Брошура на Министерството на правосъдието за наказателните процедури в окръжните съдилища \(на шведски език\)](#)

[Брошура на Министерството на правосъдието за жертвите на престъпления](#)

[Съдебно-процесуален кодекс, и на шведски език \(неофициален превод\)](#)

Регистърен център

■ Последна актуализация: 12/09/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните

национални органи, все още да не са отразени в преводите.Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.